

BOH

OSLOBODENÝCH

Pred mesiacom by sotva kto z nás pripustil, že o ďalšom jestvovaní republiky rozhodne do istej miery práve lekcia, ktorú nám pred tridsiatimi rokmi uštedril Hitler za asistencie slovenských ľudských politikov. Slovenský štát - tento "dedičný hriech národa" s ktorým sme sa museli od čias Slovenského národného povstania neustále potýkať, sa v posledných dňoch stal príliš odstrašujúcou metou i pre najväčších dobrodruhov.

Máme bolo preto, už od samého začiatku, úsilie našich ešte nedávnych spojencov, ktorí si toto heslo priviezli v diplomatických demaršoch i v tankoch a rozhadzovali hoci aj zle znejúcou slovenčinou na letádoch z helikoptér. Namiesto toho, aby našli medzi nami nacionálnu nesvornosť, priviedli nás - svojim totálnym likvidovaním suverenity republiky - k tomu, že sa boj za česko - slovenské vyrovnanie stal aspoň načas bezpredmetný. Práve tak ako

VYSOKOŠKOLÁKOV

celá republika začala postupne od januára do 21. augusta premýšľať o tom, ako zabezpečiť plnú a Slovákum náležiacu suverenitu v spoločnom štáte, tak dnes tí istí ľudia rozmýšľajú, ako čo najskôr predovšetkým obnoviť suverenitu republiky.

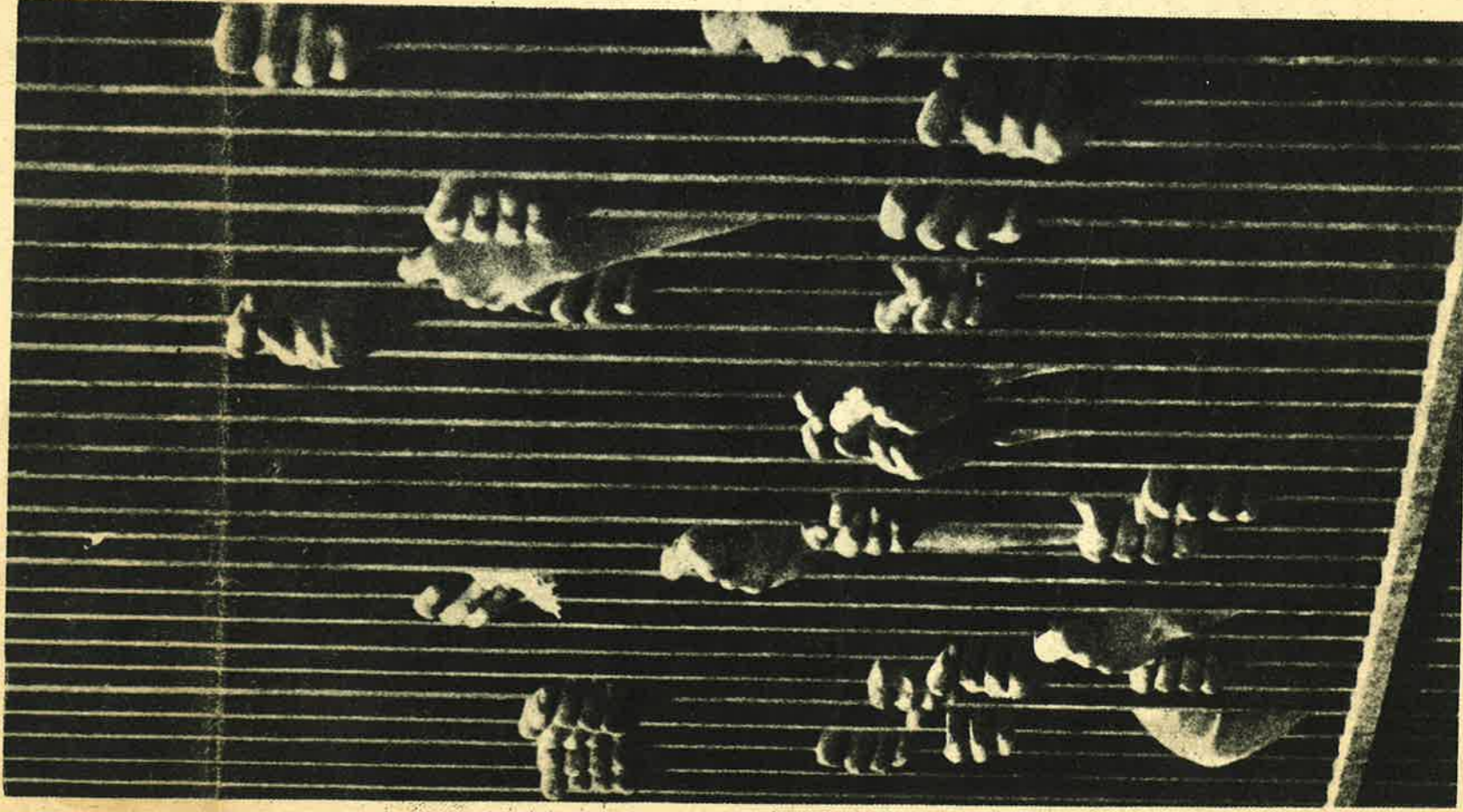
Naši spojenci z poslednej vojny teda príliš rýchlo pozabudli na lekciiu, ktorú nám vtedy uštedroval náš spoločný nepriateľ. V ich majestátnych, byzantizmom presiaknutých dejinách, to bola hádka len kvapka v mori; pre naše národy to ale bola skúška najtvrdšia. Dnes, po dvojtýždňovom pobyte ich armád na našom území, sa ešte stále nevzdali svojej predchádzajúcej taktiky. V takzvaných konsolidáčnych časoch sa aj naďalej - možno, že už aj za kohosi asistencie - pokúšajú vymieriavať našu neslobodu dvojakým metrom. Ak sa v prvé dni ÚV KSS na rozdiel od ÚV KSČS tešil úplne neokupačnej slobode, ak bratislavský rozhlas dnes už vysiela samostatný program zo svojej budovy na Zochovej a pre istotu sa rozhodlo nezaraďovať pražské "ilegálne" programy, ak v Prahe teraz prešávajú vychádzať Literárky, Student a Reportér, zatiaľ čo my tu tlieme v akomsi závetrí, ľahko si možno predstaviť že nás ešte všeličo len čaká. A pretože nás od 21. augusta z ich strany už nemôže prekypať nič, nie je **tek** absolútne vylúčené, že by o mesiac - dva, mohli "konsolidovanému" Slovensku ponúknuť čestné miesto ďalšej Zväzovej republiky.

Z týchto dvoch národov však už ťažko bude možné urobiť roku 1968 akúsi obdobu pribaltiku. Akékoľvek nové štátoprávne zmeny, robené za asistencie spojeneckých bodákov, budú Česi a Slováci brať ako provizórium, ktoré je namierené proti suverenite ich spoločného štátu a teda aj proti suverenite národnej. Nech by sa pre slovenský národ pokúšali vytvoriť akékoľvek výnimky a "výhody", bude to vždy proti záujmom národa, pretože je to proti záujmom republiky. Možno že by práve dnes stálo za to nanovo sa zamyslieť nad federáciou - bude to totiž federácia v okupovanej vlasti. Pretože to, čo sa Sovietskom nevydarilo v prvých dvoch týždňoch, pod tlakom verejnej mienky Slovákov i Čechov, mohlo by sa im kabinetnými machináciami lepšie dať v dvoch relatívne na seba nás čas čoskoro postaví do situácie, kedy sa budeme musieť buď dočasne zmieriť s úskaliaми starého pražského centralizmu, alebo sa pokúsiť o výnimky a "ľahšie" prežitie pod priamejším moskovským vedením. V každom prípade, nazdávame sa, vyhlasovať federáciu a začať ju napínať k 50. výročiu okupovanej republiky, t.j. pokúšať sa vyvolávať zdanie suverenity národa v nesuverennom štáte je nielen politicky nemravné a takticky nebezpečné, ale znie to takmer absurdne. Mohlo by sa s tým azda počkať do chvíle, kedy cudzie vojská - ako nás zatiaľ stále ubezpečujú - odídu. Ak už bude jasné, že sa tak v dohradnom čase nestane bude ešte vždy dost príležitostí zamyslieť sa nad novými opatreniami vo vtedy už definitívne a nie iba dočasne novovzniklej situácii.

DIVIDÉ

ET

IMPERA !

NEBOJÍTE SA?

Sovietska propaganda síce mení svoju taktiku, ale na obyvatelov Československa pôsobí ešte stále humorne. Pôvodného tvrdenia, že okupačné vojská vtrhli do ČSSR na pozvanie niektorých straníckych funkcionárov, sa po niekoľkých dňoch vzdala, lebo nenašla ani jedného komunistu, ktorý by bol ochotný dodatočne potvrdiť, že ich sem zval. Teraz sa snaží ľudom nahovoriť, že sem vojská vtrhli preto, aby zamedzili kontrarevolúcii, ktorá by iste vypukla, keby neboli bývali prišli. Tieto podmienkovacie spôsoby sú prinajmenšom trapne; navyše v moskovskom komuniké, podpísanom oboma stranami niet o kontrarevolúcii ani zmienky. Ak sa Sovieti ohradzovali proti československej tlači a tvrdili, že diskredituje v očiach československých čitateľov Sovietsky Zväz, dnes to už pokojne môžu tvrdiť sami o sebe. Nič nemohlo ZSSR v očiach Čechov a Slovákov diskreditovať viac než násilná agresia ich armád, a túto diskreditáciu usilovne zväčšujú pirátske sovietske vysielacky. Ich "argumenty" však nerátajú s informovanou československou verejnosťou, ktorá si zvykla na celkom iný slovník. O dôveryhodnosti argumentov sovietskej propagandy svedčí i správa bratislavskej Pravdy z 2. septembra, ktorá prináša dôkazy o tom, že "odhalené" skladište zbraní pri Sokolove, s ktorým sa Sovieti toľko oháňali už pred Čiernou nad Tisou, bolo "vydareným" dielom ich kontrarozvedky. Príkladov podobnej slabomyselnosti, usilujúcej sa o rafinovanosť zošitových detektívok, by sa našlo viac /anonymné listy vraj našich občanov uverejnené v moskovskej Pravde, Rudé Právo tlačené v Drážďanoch a pod./. Bezmocnosť a neúčinnosť takejto propagandy na inteligentný národ je však jasná i tak. Presne to hľadám výtihla pondelňajšia juhoslovenská Borba, ktorá zúrivo a nepodložené útoky moskovskej Pravdy voči Juhoslávii /za jej priamy a čestný postoj k okupácii Československa/ odmieta s tým, že ich už dobre pozná z Informbyra 1948 - v sovietskej argumentácii sa odvtedy nič nezmenilo, iba ak to, že je dnes izolovanejšia ako kedkoľvek predtým. Moskovská Pravda nahrádza nedostatok argumentov nafákanými a urážlivými slovami, akoby si neuvedomovala, že takýto postup môže mať úspech len u neinformovaného čitateľa, píš Borba a my s tým môžeme len súhlasiť.

Sovietska propaganda si teda hušie svoje a netreba ju brať vážne. Čo však treba brať smertelne vážne, to je prítomnosť okupačných vojsk a sovietskej tajnej polície na území ČSSR. Minister vnútra Pavel podal demisiu, údajne preto, že odmieta spolupracovať s touto cudzou tajnou políciou. Dôvod rezignácie bol prijatý, čím sa de facto uznáva nevyhnutnosť spolupráce ministerstva vnútra so sovietskou tajnou políciou. Bude táto spolupráca nový minister vnútra Pelnaň tolerovať? Kde je potom Sovietmi toľko omieľané nezasahovanie do vnútorných vecí ČSSR? Bude mať sovietska tajná polícia opäť poradcov na ministerstvách? Zavesí sa na päty vládnym a straníckym predstaviteľom? Bude odpočúvať telefonické rozhovory a kontrolovať poštu? Získa konfidentov v najdôležitejších štátnych a straníckych orgánoch a v bezpečnosti? Vrátia sa opäť tragicky neslávne roky päťdesiate? Kto nám na toto zodpovedne odpovie a kto zaručí bezpečnosť občanom tejto republiky?

Okupačné vojská sú u nás už dva týždne. Dobré: situácia v mestách, ktorú tak násilne zvrátili sa konsoliduje a vojská z miest odťahnu. Zdanlivo bude klud, budú hrať kiná a divadlá, fungovať vinárne a bary, vychádzať cenzurované noviny, vysielateľ neslobodný rozhlas a televízia. Vojská sa však "dočasne" usalašia kdesi v

šumavských lesoch a tak skoro neodídu. Zmení sa status quo v Európe /už sa zmenil/. V Československu, kde od roku 1946 neboli žiadne cudzie vojská, už tieto vojská sú a v úctyhodnom počte. Na túto skutočnosť automaticky a pochopiteľne zareaguje /už zareagoval/ NATO. Posilnia sa jeho jednotky v západnej Európe, najmä v NSR. Plánované zníženie stavov armády Spojených štátov v západnej Európe sa neuskutoční /už to jednoznačne vyhlásili/. Bude sa precvičovať pohotovosť a bojová pripravenosť týchto armád. Tým vznikne pre Sovietov skvelý dôvod pre to, aby tu naďalej zostávali. Čarho budeme "zobšrobávať" cenzúru, "neurážať" ZSSR a jeho spojencov, nepísať pravdu a vzorne sa správať v RVHP - zostrenie medzinárodných vzťahov /ktoré ZSSR vyvolala/ situácia zahraničnopolitická a už nie vnútropolitická, buď v výborným dôvodom pre ZSSR, aby tu vojská "dočasne" zostávali - dovtedy, kým sa situácia /teraz pre zmenu zahraničnopolitickú/ neznorlizuje. A tá sa normalizovať nebude, pokým tu budú. Budú tu ich vojská a tajná polícia, aby strážili a dirigovali naše vnútropolitické pomery, no vyhovárať sa budú na zahraničnopolitickú situáciu, budú sa zasa samozvané stavať do pozícií ochrancov.

Nebojíte sa, že sa z tohoto bičného kruhu tak skoro nedostaneme?

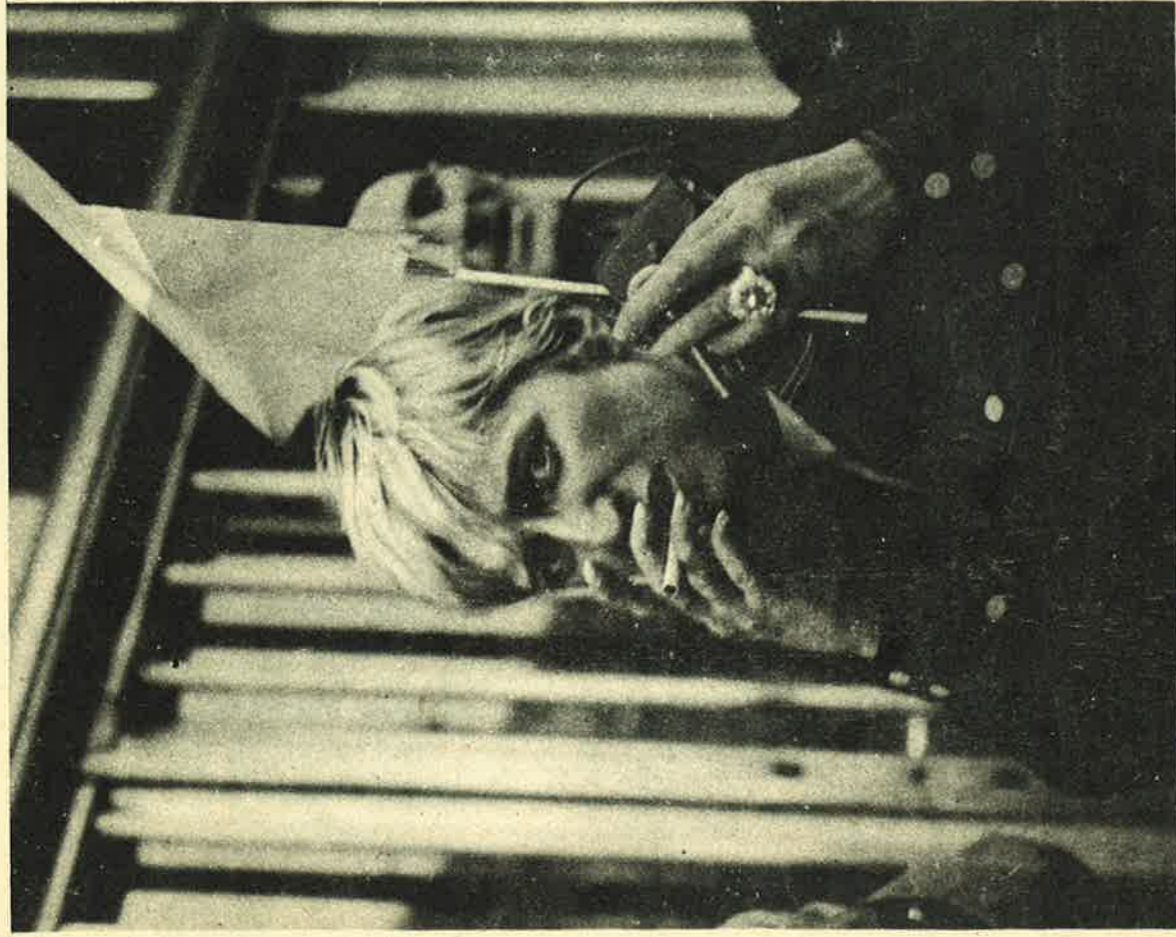

LIST PIATIM

Millí spojenci,

ako sa máte? My sa máme zle. Odpustte, že pre nedostatok času a miesta budeme veľmi struční. Obraciame sa na vás, pretože potrebujeme pomoc a na koho iného sa máme obrátiť ako na vás, priateľov a bratov? Pred neďavnom ste nám slúbili, že ste "pevne odhodlaní urobiť všeto, čo od vás závisí; pre prehábenie všestrannej spolupráce našich krajín, na základe princípov rovnoprávnosti, zachovania suverenity a národnej nezávislosti, územnej neotkrajnosti, bratskej spolupráce a solidarity." Teraz sa nám stalo toto: do našej nezávislej a suverénnej krajiny prišli cudzie, neznáme vojská. Obsadili naše mestá, strieľajú po uliciach len tak, pre nič za nič. Prišli, hoci ich nikto nevolal. Chceme aby odišli, neodchádzajú. Millí spojenci, obraciame sa na vás o pomoc. Suverenita našej krajiny je ohrozená a je to hrozba aj pre vás. Preto dodržte svoj sľub a prídte nás oslobodiť. Nikdy vám to nezapomeneme.

Češt práci!

" Jedno bratislavské dievča bolo verejne dohola ostrihané, lebo sa rozprávalo so sovietskymi vojakmi." /Moskovská Pravda/

HANBA TI, DIEVČA,

ktoré si vo výročný deň Slovenského národného povstania pri žiaľnom svite sviec z okolitých okien, pri horúcich tónoch organu zo slobodného vysielča, pred Dukelskými kasárnami neváhalo - och, hanba to povedať - neváhalo obsluhovať okupantov vlastným telom! Hanba tebe, ktorej klzký smiech, odrazený od dostrielaných múrov Univerzity padal na hroby zavraždených, na kríže, na kvety, na obraz kvílajúcej matky.

Hanba vám, ktoré v najťažších chvíľach svojho národa, svojho mesta, sa spúšťate k najšpinavšej prostitúcii s cudzími vojakmi v kroví petržalského nábrežia. Už je to len starý Dunaj, ktorý vidí vašu hanbu. Vedia o nej mnohí a pamätajú... Večia a nezabudnú!

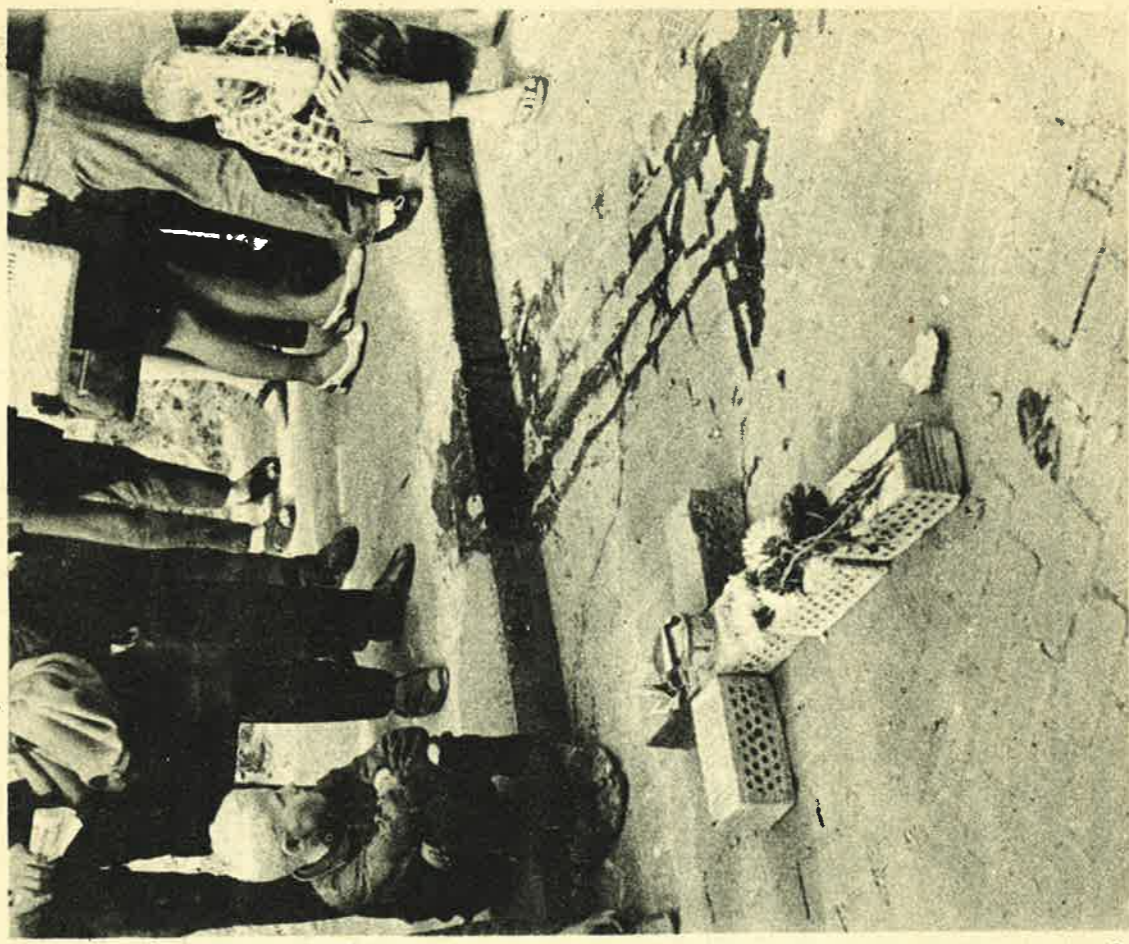
Raz začneš rodiť deti, dievča a pred tou chvíľou sa tras. Tras sa pred hodinou, v ktorej sa tvoje budúce dieťa začne učiť dejepis, tras sa pred minútou, keď si stane pred teba a bude chcieť od teba vedieť, ako to naozaj bolo a čo si robila ty v tých strašných dňoch. Áno, dievča, také otázky deti matkám dávajú. Nedá sa pred nimi ujsť. Toho sa boj, ak už nemáš hanby a nebojíš sa súdu svojho mesta.

Vy ciliapci, ktorí ste v uplynulých dňoch preukázali takú nepodkupnú čestnosť, necovajte týmto individuám blatom vličiť česť slovenských dievčat. Aby hradba nepadla aj na hlavy vašich budúcich sestier, čestných priateľiek, verných milieniek, označte tých nevera prašivých oviec tak ako bolo vždy v histórii zvykom. Neubízuajte im. Len ich registrujte.

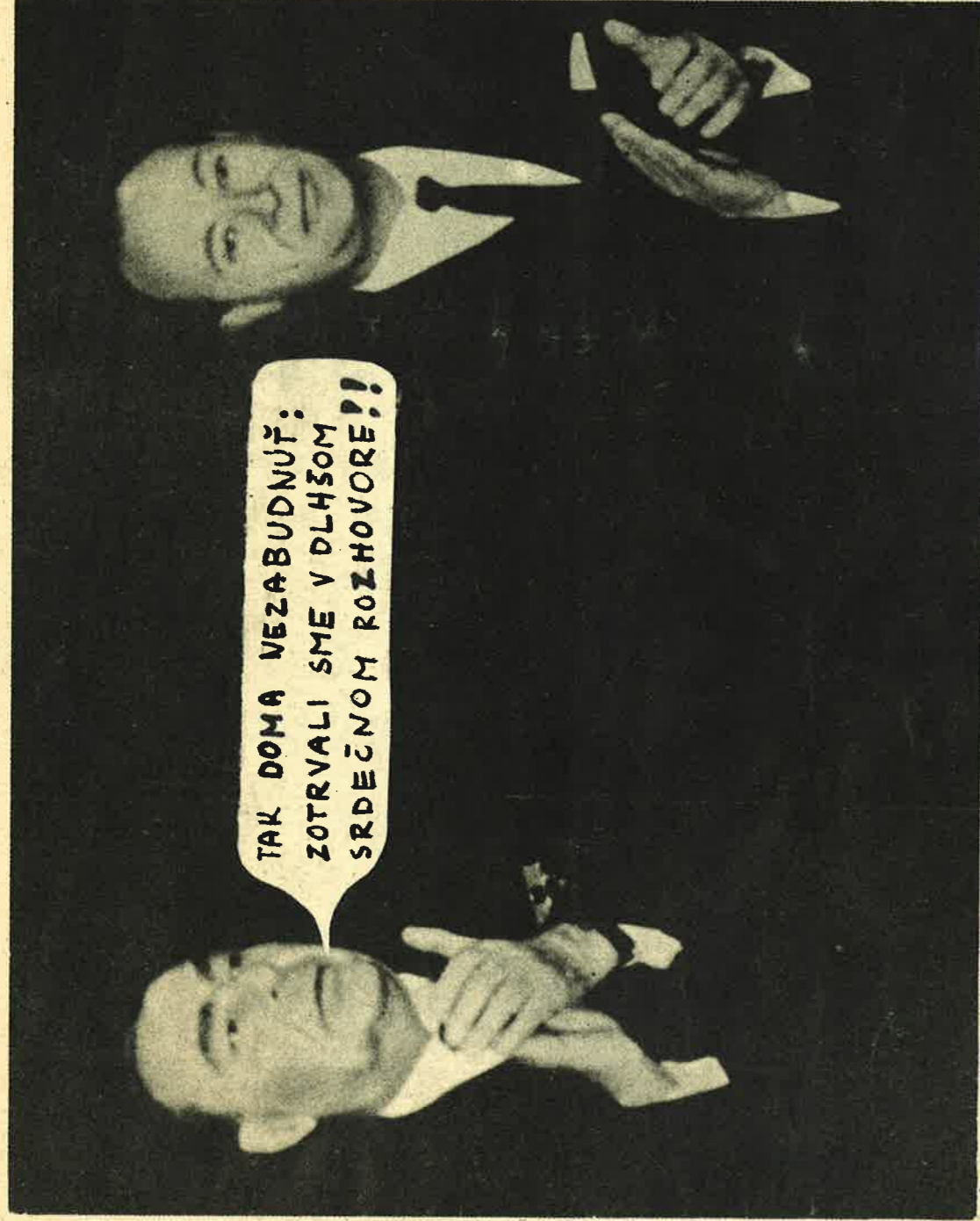
V ťažkých chvíľach si národ musí viesť presnú evidenciu. Aj - a najmä - o mravnosti. Vo všetkých jej prejavoch! Aby bol pripravený na čas účtovania.

Za zničené nádeje a vybité okná,
za modré oči, ktoré nevidia svetlo,
za rozčesnutý orech,
za bezhlavý útek, keď niekto vedľa padá,
za odvisnuté ruky mamy, stojacej nad rákovou dcérou,
za kvet, ktorý stratil svoju vôňu,
za rozstrieľaný kostol /svätec stratil prst
a človek život/,
za vytrhnutú dlaždicu a nápisy na domoch,
za pestrú dňu v črepe nočnej lampy,
za ľudí, ktorí zostávajú verní,
za vojaka, ktorý pochopil a odstrelil sa,
za hroznú noc, týždeň nepoliate kvety,
za prejdený motocykel a kašu z muža, čo si možno
vložil výčitku do očí - nevedno,
za rozsypané otčenáše v roztrhaných pátričkách,
za Štúra, ktorý veril v Slovanstvo,
aj za Kollára a jeho Slávy dcéru,
za čakany pocit, že sa nemusíme báť,
za kruté spomienky, čo večia hrozne bolieť,
za farbu našej zástavy,
za kaluž nevsiaknutej krvi pred univerzitnými
schodami,
za zovretú päs a zhnité oblie,
za ukrádnutý križ decka, ktoré sa narodilo za-
duseň /sanitku rozstrieľal tank,
za zviazané ilúzie v trezore pod číslom 1945 -
1968,
za mŕtve telo kamaráta, ktoré nesmieš zakryť,
za objavené slzy u chlapov, keď mal Dubček prejav,
za odkopnuté priateľstvo, čo sa nespamätá,
za kilá vrátených vyznamenaní,
za popol z letákov,
za starú dôveru a koniec neôvery,
za návrat šťastia, za návrat radosti,
za všetko -
ja malé semá volám "p i e s e ň v o d y".

Adela. Bratislava 28. augusta 1968

3.

TAK DOMA VEZABUDNÚT:
ZOTRVALI SME V DĽHŠOM
SRDEČNOM ROZHOVORE!!

BRATIA
PRIATELIA
SPRISLOVENCI
PRISIELCI
BRATIA
PRIATELIA
SPRISLOVENCI
PRISIELCI
BRATIA
PRIATELIA
SPRISLOVENCI
PRISIELCI

"Odbor dopravy NVB žiada všetkých občanov mesta, aby najneskoršie do štvrtka odovzdali uličné tabule, demontované po príchode cudzích armád na naše územie. Tabule treba odovzdať na najbližšiu domovú správu alebo dispečing. Zabráňame tým ďalším zbytočným výdavkom. Jedna uličná tabuľa stojí 60 korún."

VEČERNÍK 3. IX. 1968

ZRNO NERASTIE PODĽA IDEOLÓGIE

Všetko, čo je pre nás veľké, všetko, čo má pre nás význam, potrebuje, aby sme sa o to ozaštne a sž úzkostlivo starali. Tak ako sa stará matka o svoje dieťa, tak ako sa tresia roľník o svoju úrodu. Nie je to nikde napísané, no v ľudskom vedomí jevstňuje hlbšia vrstva, ktorá je primeraná, sdekvátna tejto zodpovednosti. Možno, že je to práve ono humánne, ľudské, čo filozofi a umelci skôr tušia ako dokážu zistiť, nahmatať. Je to miesto, kde sa človek prekračuje, kde sa spája s niečím vyšším, všeobecnejším. Ľudia tento ťažko postihnuteľný, jemný zákon vyjadrujú tak, že si ukážu na svoju hruď a na srdce. Tam niekde to leží, v centre ľudského života a je to silné ako láska a smrť.

Politika však vychádza z trochu odlišných princípov ako sú naše city a dobré presvedčenia. Vzhľadom k dnešku - sovietske i naša strana vychádzali zo spoločnej ideológie. Potvrdilo sa nám, že každý pojem je abstraktný a neskutočný, že každé slovo, poučku i učenie možno ľubovoľným spôsobom uchopiť a vysvetľovať. Hovoriť za takejto situácie o niečom jedinom práve, o niečom nároku na absolútnu pravdu - ako to robia Soviety - je prinsajmešom nevieryhodné.

Vo svojej - hocako oprávnenej - beznádeji sa ale nemáme prečo zriekať sa svojich základov, svojej podstaty. Nad našim národom prehrmelo už mnoho búrok a každá sa nás poriadne dotkla. Ak by sme po nedávnych udalostiach ostali zdecimovaní a iba viseli vo vzduchu, mohlo by to vravieť i čosi o tom, že vlastne ani nemáme svoje korene, svoje vlastné srdce a vôbec - svoj oraganizmus. Znamenalo by to, že sme príliš detsky zrazení s modelom ideológie, že sme s ním už stotožnení. A potom by naša situácia vyzerala ozať tragicky a bezyýchodne. Pôdobaľi by sme sa tým sovietskym vojakom, ktorí sem prišli nevediac prečo a teraz sú zakopaní niekde za dedinou a žijú na družstevnej kukurici.

Myslím, že sme mladý národ. Preto nám, domnievam sa, nepristanú tragické reči. Vyzerajú trochu starecky - a sú zbytočné.

PIATOK 6. IX. 1968.

Hoci to isté číslo prináša zpravu, že škody spôsobené okupáciou len v našom kraji a len v cestnom hospodárstve "predstavujú približne 113 miliónov.", život v našej krajine sa preda len normalizuje. Zásobovanie funguje, znovu sa rozbiehajú športové súťaže, z ulíc už takmer vymizli symbolické hroby, nočný život mesta sa prebúda, a chvíľu bude všetko v poriadku.

A či nebude?

Bude. Ak sme došli až sem, musíme byť dôslednými. V tejto súvislosti navrhujeme: Naliehavo trvajme na tom, že vždy bolo všetko v poriadku. Navrhujeme Národnému výboru, aby vydalo vyhlásenie, že tu nikdy nijaké cudzie vojská ani neboli, že nikdy nikoho nezavraždili, že nič nezničili a nikdy nikoho z našej krajiny neodvliekli, že nijakých predstaviteľov krajiny nikdo nikdy nezmlátil ako soplavé deti. Nikto nám nespáchal nijakú krivdu, nič sa nestalo, všetko je v poriadku. Bude to vari čestnejšie, ako okázale inscenovať ponižujúcu normalizáciu.

Alebo niekto naozaj verí, že šeststatisícová po zuby ozbrojená armáda vtrhla do našej krajiny len preto, aby všetky pouličné tabulky boli na svojom mieste, aby na našich uliciach neboli nijaké symbolické hroby, aby normálne hrali divadlá a kiná, aby futbalisti normálne trénovali, aby všetko bolo konsolidované? Či nie je jasné kto určí, kedy sa pomery konsolidovali a o aké konsolidovanie mu ide?!

CENA 0.50 Kčs.

z Poroshabolshi

Všetok urán, ležiaci na československom území, je náš. Ťažíme uránovú rudu vo vlastnej réžii, predávame ju za osobitne výhodných podmienok Sovietskemu zväzu. A dostávame za ňu viac, než svetovú cenu - dostávame za ňu bezpečnosť republiky i možnosť rýchleho rozmachu československej vedy, dostávame za ňu predovšetkým dar mieru pre nás i pre celé ľudstvo.

ANTONÍN ZÁPOTOCKÝ